

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

СумДПУ імені А. С. Макаренка

проф. **Юрій ЛЯННОЙ**

27 » *квітня* 2024 року

ПРОГРАМА

співбесіди з української літератури

для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра

Розглянута на засіданні
приймальної комісії
«27» 2024 року
Протокол № 10

Суми 2024

Програма співбесіди з української літератури для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра (денна та заочна форми навчання).

Ухвалена на засіданні кафедри української мови і літератури «28» 2024 р. Протокол № 10.

Завідувач кафедри проф. Олена СЕМЕНОГ

Голова комісії проф. Лариса ГОРБОЛІС

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з української літератури для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра (денна та заочна форми навчання) до Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка за структурою та змістом відповідає програмі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), затвердженій наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р. № 696.

Програма охоплює теми, передбачені вивченням у шкільному курсі української літератури:

- Усна народна творчість
- Давня українська література;
- Література кінця XVIII – початку XX ст.;
- Література XX ст.;
- Твори українських письменників-емігрантів;
- Сучасний літературний процес (кінець XX – початок XXI ст.).

Кожен розділ програми з української літератури в тесті з української літератури представлено пропорційно.

Вступне випробування проводиться у формі письмового тесту з використанням різноманітних вправ. Тест із української літератури складається з 30 завдань різних форм: із вибором однієї правильної відповіді з п'яти варіантів (25 завдань), на встановлення відповідності («логічні пари») (5 завдань).

Завдання з української літератури оцінюватимуться відповідно до схеми нарахування балів: по 1 тестовому балу буде нараховано за кожну правильну відповідь на завдання з вибором однієї правильної відповіді та по 1 тестовому балу – за кожну правильно визначену «логічну пару» в завданнях на встановлення відповідності. Отже, за виконання завдань з української літератури можна буде отримати від 0 до 45 балів.

Для вступу у 2024 році потрібно подолати поріг зі 100 балів. Щоб набрати 100 балів, виконуючи тести з української літератури, достатньо отримати 7 тестових балів із 45.

За таблицею переведення тестових балів результат буде переведено в рейтингову оцінку за шкалою 100–200 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Назва розділу	Зміст літературного матеріалу (письменники, твори)	Предметні уміння та навички
1. Усна народна творчість	<p>Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень.</p> <p>Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри, віють буйні», «Засвіт встали козаченьки».</p> <p>Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль».</p> <p>Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку».</p> <p>Балада «Ой летіла стріла».</p>	<p>Учасник (учасниця) ЗНО повинен (повинна) вміти:</p> <p><i>Розрізняти</i> види і жанри усної творчості: різновиди календарно-обрядових пісень (щедрівки, коляки, веснянки, русальні, купальські і жниварські пісні); суспільно-побутові, історичні й родинно-побутові пісні; думи, балади;</p> <p><i>Визначати</i> провідні мотиви усної народної творчості, їхні художні особливості. <i>Розрізняти</i> літературні роди, види і жанри. <i>Співвідносити</i> літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією. <i>Визначати</i> тему, ідею, проблематику літературних творів.</p> <p><i>Характеризувати</i> літературних героїв, коментувати їх вчинки. <i>Визначати</i> художні образи і їхню роль у літературному творі.</p> <p><i>Упізнавати</i> літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками і репліками. <i>Орієнтуватися</i> в сюжетах літературних творів. <i>Визначати</i> сюжетні та позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості. <i>Визначати</i> провідні мотиви ліричних творів. <i>Аналізувати</i> мову літературного твору. <i>Знаходити</i> художні засоби і визначати їхню роль у літературних творах. <i>Співвідносити</i> фрагмент літературного твору з його назвою та автором. <i>Співвідносити</i> письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори. <i>Знати</i> псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань.</p> <p><i>Пояснювати</i> поняття «розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисиденство»; орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури та визначати</p>
2. Давня українська література	<p>«Слово про похід Ігорів»</p> <p>«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги)</p> <p>Григорій Сковорода. «De libertate», «Всякому місту – звичай і права...», «Бджола та Шершень».</p>	<p><i>Розрізняти</i> літературні роди, види і жанри. <i>Співвідносити</i> літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією. <i>Визначати</i> тему, ідею, проблематику літературних творів.</p> <p><i>Характеризувати</i> літературних героїв, коментувати їх вчинки. <i>Визначати</i> художні образи і їхню роль у літературному творі.</p> <p><i>Упізнавати</i> літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками і репліками. <i>Орієнтуватися</i> в сюжетах літературних творів. <i>Визначати</i> сюжетні та позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості. <i>Визначати</i> провідні мотиви ліричних творів. <i>Аналізувати</i> мову літературного твору. <i>Знаходити</i> художні засоби і визначати їхню роль у літературних творах. <i>Співвідносити</i> фрагмент літературного твору з його назвою та автором. <i>Співвідносити</i> письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори. <i>Знати</i> псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань.</p> <p><i>Пояснювати</i> поняття «розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисиденство»; орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури та визначати</p>
3. Література кінця XVIII – початку XX ст.	<p>Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка»</p> <p>Г. Квітка-Основ'яненко. «Маруся»</p> <p>Тарас Шевченко. «Катерина», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля...»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт»</p> <p>Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»</p> <p>Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я»</p> <p>Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1,4 частини)</p> <p>Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля»</p> <p>Іван Франко. «Чого являється мені у сні?...», «Мойсей», «Захар Беркут»</p>	<p><i>Розрізняти</i> літературні роди, види і жанри. <i>Співвідносити</i> літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією. <i>Визначати</i> тему, ідею, проблематику літературних творів.</p> <p><i>Характеризувати</i> літературних героїв, коментувати їх вчинки. <i>Визначати</i> художні образи і їхню роль у літературному творі.</p> <p><i>Упізнавати</i> літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками і репліками. <i>Орієнтуватися</i> в сюжетах літературних творів. <i>Визначати</i> сюжетні та позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості. <i>Визначати</i> провідні мотиви ліричних творів. <i>Аналізувати</i> мову літературного твору. <i>Знаходити</i> художні засоби і визначати їхню роль у літературних творах. <i>Співвідносити</i> фрагмент літературного твору з його назвою та автором. <i>Співвідносити</i> письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори. <i>Знати</i> псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань.</p> <p><i>Пояснювати</i> поняття «розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисиденство»; орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури та визначати</p>
4. Література XX ст.	<p>Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo»</p> <p>Василь Стефаник. «Камінний хрест»</p> <p>Ольга Кобилянська. «Valse melancolique»</p> <p>Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня»</p> <p>Микола Вороний. «Блакитна Панна»</p> <p>Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..»</p> <p>Павло Тичина. «О панно Інно», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...»</p>	<p><i>Розрізняти</i> літературні роди, види і жанри. <i>Співвідносити</i> літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією. <i>Визначати</i> тему, ідею, проблематику літературних творів.</p> <p><i>Характеризувати</i> літературних героїв, коментувати їх вчинки. <i>Визначати</i> художні образи і їхню роль у літературному творі.</p> <p><i>Упізнавати</i> літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками і репліками. <i>Орієнтуватися</i> в сюжетах літературних творів. <i>Визначати</i> сюжетні та позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості. <i>Визначати</i> провідні мотиви ліричних творів. <i>Аналізувати</i> мову літературного твору. <i>Знаходити</i> художні засоби і визначати їхню роль у літературних творах. <i>Співвідносити</i> фрагмент літературного твору з його назвою та автором. <i>Співвідносити</i> письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори. <i>Знати</i> псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань.</p> <p><i>Пояснювати</i> поняття «розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисиденство»; орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури та визначати</p>

	<p>Максим Рильський. «У теплі дні збирання винограду...»</p> <p>Микола Хвильовий. «Я (Романтика)»</p> <p>Юрій Яновський. «Майстер корабля»</p> <p>Володимир Сосюра. «Любіть Україну»</p> <p>Валер'ян Підмогильний. «Місто»</p> <p>Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом»</p> <p>Микола Куліш. «Мина Мазайло»</p> <p>Богдан-Ігор Антонич. «Різдво»</p> <p>Олександр Довженко. «Зачарована Десна»</p> <p>Андрій Малишко «Пісня про рушник»</p> <p>Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства».</p> <p>Олесь Гончар. «Модри Камень»</p> <p>Григір Тютюнник. «Три зозулі з поклоном»</p> <p>Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...»</p> <p>Іван Драч. «Балада про соняшник»</p> <p>Дмитро Павличко «Два кольори»</p> <p>Василь Голобородько «Наша мова»</p> <p>Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай»</p>	<p>найхарактерніші ознаки постмодернізму.</p> <p>Учасник (учасниця) ЗНО повинен (повинна) знати такі теоретико-літературні поняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика; - лірика і її тематичні різновиди та жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет; - епос та його жанри: новела, повість, роман, різновиди повісті та роману, усмішка; - драма та її жанри: власне драма, драма-фесрія, комедія, трагікомедія; - ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична пісня, поема; - літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм); постмодернізм як явище в сучасному літературному процесі;
<p>5. Твори українських письменників-емігрантів</p>	<p>Іван Багряний. «Тигролови»</p> <p>Євген Маланюк. «Уривок з поеми»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ; - тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору; конфлікт у драматичному творі; - композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи); - види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
<p>6. Сучасний літературний процес (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)</p>	<p>Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище</p>	<ul style="list-style-type: none"> - художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет (постійний епітет), епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія.

**НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ
З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

(відповідно до наказу УЦОЯО (№ 4 від 24.01. 2024 р.) «Про затвердження Схем нарахування балів за виконання завдань сертифікаційної роботи національного мультипредметного тесту 2024 року»)

№ п/п	Форма/опис завдання	Схема нарахування балів
1.	Завдання має основу та п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо учасник/учасниця тестування обрав/обрала, позначив/позначила обрану відповідь	0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
2.	Завдання на встановлення відповідності («логічні пари») Завдання має основу та інформацію, позначену цифрами й буквами. Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утвернення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами (цифри від 1 до 4) та буквами (букви від А до Д). Завдання вважають виконаним, якщо учасник/учасниця тестування обрав/обрала, позначив/позначила вибрану відповідь	0,1, 2, 3 або 4 бали: 1 бал – за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів – за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.

ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ

тестових балів тесту з української літератури НМТ до шкали 100-200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100 - 200
7	100
8	105
9	110
10	115
11	120
12	125
13	131
14	134
15	136
16	138
17	140
18	142
19	143
20	144
21	145
22	146
23	148
24	149
25	150

Тестовий бал	Бал за шкалою 100 - 200
26	152
27	154
28	156
29	157
30	159
31	160
32	162
33	163
34	165
35	167
36	170
37	172
38	175
39	177
40	180
41	183
42	186
43	191
44	195
45	200

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібліотека української поезії. URL: www.poetry.uazone.net.
2. Віртуальний підручник з української літератури «Еврика!». URL: www.eureka.ucoz.ua/publ/87-1.
3. Дидактичний матеріал до розділу «Сучасна українська література». Посібник для вчителя. 11 клас: / за ред. Кузьмінської О. В., Минченко Т. М. Золотоноша, 2020. 82 с.
4. Електронна бібліотека української літератури. URL: www.ukrlib.com.ua.
5. Електронна бібліотека шкільних підручників з української літератури для 5–11 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua>.
6. На шляху до двохсот балів : збірник тестів та завдань для підготовки до ЗНО / В. М. Третяк. Золотоноша, 2020. 50 с.
7. НМТ-2024 з української літератури: перелік творів для вивчення. URL: <https://nus.org.ua/news/nmt-2024-z-ukrayinskoyi-literatury-perelik-tvoriv-dlya-vyvchennya/>
8. Опорні таблиці для підготовки до ЗНО з української літератури / розр. Волкова Л. В. Харківський коледж Державного університету телекомунікацій. Харків, 2020. 27 с.
9. Освітньо-інформаційний ресурс «Український центр». URL: www.ukrcenter.com.
10. Підсумкові контрольні роботи для ДПА з української літератури. 9 клас / уклад. С. Витвицька. Тернопіль: Підручники і посібники, 2018. 96 с.
11. Позакласна робота з української літератури: сценарії позакласних заходів та завдання літературних вікторин. Чернігів: ЧОІППО імені К. Д. Ушинського, 2021. 94 с.
12. Понад 250 творів шкільної програми з української літератури тепер доступні в аудіо. URL: <https://nus.org.ua/news/ponad-250-tvoriv-shkilnoyi-programy-z-ukrayinskoyi-literatury-teper-dostupni-v-audio1/>

13. Програма зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови і літератури, здобутих на основі повної загальної середньої освіти. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/9/946/Ukrmoiva.pdf>
14. Проєкт електронної бібліотеки української літератури. URL: www.litopys.org.ua.
15. Сайт Національної бібліотеки України імені В. Вернадського URL: www.nbuv.gov.ua/eb/dd.html.
16. Українська література в таблицях і схемах. Підготовка до ЗНО (за новою програмою) / А. В. Щербакова. Сміла, 2020. 150 с.
17. Українська література: експрес-підготовка до ЗНО / за заг. ред. О. В. Савенкової. Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 60 с.
18. Українська література: таблиці, опорні схеми та ілюстрації до творів: навчально-методичний посібник для вчителів та учнів / Бабак Г. І. Муровані Курилівці, 2018. 60 с.